

CONSTITUTIE VOOR DE COMMONS

Doelgroep: Gemeenschappen

Casusbereik: Jij wilt (in de toekomst) een kavel, een gebouw bijvoorbeeld, in beheer nemen of een recht op het gebouw of terrein verwerven.

Kader: Gemeenschappen hebben voorrang als gemeentebeleid maakt. Didam-arrest kan ruim(er) geïnterpreteerd worden.

Conclusie van deze oefenrechtbank: Gemeente kan volgens Didam-arrest direct gunnen mits:

- In gemeentelijk beleid staat de intentie om met lokale partijen te willen samenwerken
 - Als dat beleid er niet is, kan de gemeenschap bij de gemeente dit beleid bepleiten
- Gemeente publiceert heldere selectiecriteria
- Ook als zij één partij wil kiezen voor het project
- Gemeente hoeft geen openbare selectieprocedure te starten als er een geschikte partij is
- Gemeente publiceert het gemotiveerde voornemen om direct te gunnen met termijn om te reageren
- Bij geen bezwaar van derden kan de gemeente direct gunnen

Bij open en transparante selectie definieert en publiceert de gemeente het object, in dit geval de solar carport. De gemeente stelt en publiceert objectieve, toetsbare en redelijke selectiecriteria vast met een weging om vast te stellen of een partij het object kan realiseren en exploiteren.

De gemeente hoeft geen openbare selectieprocedure te organiseren, als van tevoren duidelijk is, althans redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat er op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria maar één serieuze gegadigde in aanmerking komt. In zo'n geval moet de gemeente vooraf en tijdig bekendmaken dat zij van plan is de opdracht één-op-één aan de betreffende partij te gunnen. Bijvoorbeeld door bekendmaking van haar voornemen in het lokale gemeenteblad. Daarbij moet zij ook expliciet motiveren waarom naar haar oordeel bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat er slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt, in dit geval Heiloo Energie.

Het voornemen om één-op-één te gunnen wordt voorzien van een reactietermijn (bijv. 20-30 dagen), waarin eventueel andere geïnteresseerde partijen de mogelijkheid wordt geboden om aan te geven dat zij interesse hebben in het project en dat daarmee Heiloo Energie niet de enige serieuze gegadigde is. Partijen kunnen dit eventueel ook aan de rechter voorleggen. Alleen als niemand zich meldt of voldoet, kan de gemeente doorgaan met de voorgenomen één-op-één uitgifte.

Het beleid om direct te gunnen van de gemeente wordt versterkt als zij bij de selectie van gemeenschappen de criteria uit de Energiewet volgt waaraan een energie-initiatief moet voldoen om een energiegemeenschap te zijn. Een energiegemeenschap is Lokaal, Open, Niet-winstgericht, Democratisch en werkt aan voordeel dat Sociaal en Economisch is en goed voor het Milieu (LONDSEM).

Lokaal

Open

Niet-winstgevend

Democratisch

Sociaal

Economisch

Milieu

Meer over de casus

Inleiding

Het is geen automatisme dat energiegemeenschappen voorrang krijgen om gemeenteground te gebruiken als zij daarop een duurzaam energieproject willen realiseren. Maar als ze samen met de gemeente goed hun voorbereidend huiswerk doen, is er meer voorrang mogelijk. Werk aan de winkel dus voor gemeentes en lokale initiatieven.

De casus

(Gemeente Heiloo werkt mee aan deze oefenrechtbank omdat ze voor haarzelf en andere overheden hier helderheid over wil creëren)

Het parkeerterrein van sportpark Maalwater in Heiloo leent zich voor een solar carport, een overdekking van het terrein waarvan het dak is uitgerust met zonnepanelen voor duurzame opwekking van elektriciteit. De lokale energiegemeenschap Heiloo Energie heeft bij de gemeente een vergunning aangevraagd voor de bouw van de solar carport en de gemeente verzocht mee te werken aan de vestiging van een opstalrecht. Volgens Heiloo Energie mag op deze wijze aan hun vereniging één op één het recht gegund worden om de solar carport te ontwikkelen en exploiteren. Volgens de gemeente mag dit niet en is een transparante selectieprocedure tussen twee of meer partijen noodzakelijk.

Heiloo Energie stelt dat er jurisprudentie is die het mogelijk maakt de vergunning één op één aan hen te geven. De gemeente stelt op basis van dezelfde jurisprudentie juist dat het niet zomaar een vergunning aan een voorkeurspartij kan geven. Dan zou willekeur op de loer liggen.

De oefenrechtbank gaf op zich de gemeente gelijk, maar wees wel de weg hoe het toch mogelijk is energiegemeenschappen voorrang te geven. Als een gemeentebestuur heeft duurzaamheid te stimuleren en daarin duidelijk onderbouwt waarom het lokale initiatieven voorrang wil geven, kan dit een constructie zijn waarvan rechters zeggen dat het juridisch mag. Bij het afwijzen van de vergunning heeft de gemeente echter niet goed onderbouwd waarom het Heiloo Energie geen voorrang kan geven. Dat moet dus over stellen de oefenrechter.

Annotatie ná de Oefenrechtbank

Energie-initiatieven zoals Heiloo Energie kunnen hun gemeentebestuur aanspreken op het voeren of opstellen van vast beleid waarin energie-initiatieven een helder omschreven positie hebben bij het mede vormgeven en uitvoeren van dit beleid. Tot het uitvoeren van dit beleid door de gemeente hoort het toepassen van criteria om de juiste energie-initiatieven te selecteren die meewerken aan dit beleid, zoals genoemd door de eisende partij. Uit de Energiewet volgen de LONDSEM-criteria waaraan een energie-initiatief moet voldoen om een energiegemeenschap te zijn. Een energiegemeenschap is Lokaal, Open, Niet-winstgericht, Democratisch en werkt aan voordeel dat Sociaal en Economisch is en goed voor het Milieu. Ter aanvulling op de uitspraak van de Oefenrechtbank, in het bijzonder het onderdeel over criteria, lijkt belangrijk om de LONDSEM-criteria daarin mee te nemen. Dat wil zeggen meenemen in het stellen van criteria aan een initiatief om te bepalen of het in aanmerking komt voor de uitzonderingspositie binnen de Didam-jurisprudentie. Dit geeft de energiegemeenschap een passende plek in de Didam-doctrine.

Benieuwd naar meer informatie over deze oefenrechtbank?
Scan dan de QR-code of ga naar
<https://constitutievoordecommons.nl/oefenrechtbank-heiloo/>

